

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15*

MODEL FOR SECONDARY SCHOOL TEACHER COMPETENCY
DEVELOPMENT UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREAS, AREA 15

เสถียร วัชรานิมิต

Satian Watcharanimit

ณรงค์ พิมสาร

Narong Pimsan

สิริกาญจน์ ธนวุฒิปิพนิต

Sirikarn Tanawutpornpinit

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

North Bangkok University. Thailand

E-mail: satean-wat@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 โดยศึกษาจากประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำนวน 261 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการเปรียบเทียบระดับการศึกษาลักษณะรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 พบว่า มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

* Received 22 May 2020; Revised 18 June 2020; Accepted 18 June 2020

3. การศึกษาข้อเสนอแนะของข้าราชการครู รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ด้าน สมรรถนะประจำควรทำงานในหน้าที่อย่างถูกต้องปฏิบัติงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการพัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนครูและบุคลากรให้นำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน จัดหาสื่อเทคโนโลยีสำหรับครูผู้สอนเพื่อใช้ในการเรียนการสอนนักเรียน นำนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่จริง จัดเวลาเรียนให้สอดคล้องและครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา

คำสำคัญ: รูปแบบ, การพัฒนาสมรรถนะ, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the condition of the competency development of secondary school teacher, 2) to develop the model of teacher development in secondary schools, and 3) to evaluate the competency model of secondary school teachers, under the jurisdiction of the office of the secondary educational area office 15, the study population was composed of 45 school administrators, teachers and teachers under the jurisdiction of the office of the secondary educational area office 15, totaling 306 persons, a questionnaire about the model of secondary school teacher competency development, the data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.) using the program and content analysis.

The research results found that:

1. Situation of the secondary school teachers competency development under the office of secondary education service area 15, all aspects were at a medium level.

2. The comparison of the educational levels, the characteristics, the form of the competency development of teachers in schools under the office of secondary educational service area 15, found that there is no difference.

3. Study of teacher civil service suggestions can be summarized as follows model for competency development of secondary school teachers under the jurisdiction of the office of secondary education service area 15 in the area of permanent competency, they should work properly in their duties and complete

the work on time, should encourage teachers and personnel to continuously receive their own development support teachers and personnel to use media and technology to develop teaching and learning, provide technology for teachers to use in teaching and learning students, bring innovation and local learning sources to use in teaching and learning to be in accordance with the real area organize study times in accordance with the structure of the school curriculum.

Keywords: model, competency development, secondary school

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในสังคมโลกที่อยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการแข่งขันบนพื้นฐานของความรู้เช่นเดียวกัน จึงมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในการนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งฉบับ พุทธศักราช 2540 และฉบับพุทธศักราช 2550 ซึ่งฉบับปัจจุบัน จึงให้ความสำคัญกับการศึกษามากกว่าในอดีตที่ผ่านมา เพื่อให้คนไทยทุกคนรู้เท่าทันและเข้าถึงการศึกษาในทุกโอกาสทุกสถานที่ อย่างน้อย 12 ปี อย่างมีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญดังกล่าว และเพื่อให้เกิดการนำสู่การปฏิบัติ จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ขึ้นเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและการปฏิบัติงานขององค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาที่บูรณาการ การศึกษา การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬากับการศึกษาทุกระดับ ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล 2) สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้และ 3) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม โดยมีหน่วยงานทางการศึกษาทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ทั้งของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ จัดการศึกษา นำไปสู่การปฏิบัติมาโดยลำดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ครูต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพอยู่เสมอ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูเอง ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน โดยการพิจารณาปรับปรุงในด้านครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาโดยจะต้องพัฒนาบุคคลให้เป็นอย่างยิ่งกว่าคนคุณภาพที่มีความเป็นมืออาชีพ ต้องรับการบ่มเพาะ ส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นพิเศษกว่าอาชีพอื่น มีความรู้ และทักษะการสอนในสาขาวิชา มีความสามารถทางภาษาและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้เป็นช่องทางการพัฒนาและแสวงหาความรู้ในโลกยุคใหม่ได้ทันวัน ควบคู่กับการได้รับระบบการตอบแทนเป็นพิเศษที่แตกต่างไปจากอาชีพอื่น หรือในระดับแนวหน้า เพื่อให้เป็นผู้มีศักยภาพ ความรู้

ความสามารถ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพในโลกไร้พรมแดนในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ (พิณสุตา สิริธรรี, 2552)

จากการศึกษาวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสรุปเกี่ยวกับสภาพและปัญหาด้านครู ประเด็นการอบรมและพัฒนาครูไม่สอดคล้องกับความต้องการของครูและการศึกษา เนื่องจากการพัฒนาครูส่วนใหญ่เป็นการอบรมตามที่หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนดและจัดให้ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของครูและการศึกษา

การพัฒนาสมรรถนะครูให้มีความรู้ความสามารถ ให้ครูมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน เปลี่ยนแปลงเจตคติให้เป็นผู้ที่สำนึกสาธารณะที่สูงส่ง มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักวิชาชีพครู รักและมีความผูกพันในวิชาชีพ ภาคภูมิใจในความเป็นครู ซึ่งการพัฒนาที่ถูกวิธีคือการพัฒนาเพื่อให้ครูได้พัฒนาสมรรถนะในการพัฒนาตนเอง จึงมีความจำเป็น แต่ในปัจจุบันเท่าที่เป็นอยู่ยังไม่ได้มีการคิดหาแนวทางวิธีการในการพัฒนาสมรรถนะในตนเองของครู โดยมีการวิเคราะห์ความต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา รูปแบบการติดตามและประเมินผล ผลที่ได้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาครูให้มีระบบและประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการดำเนินการดังกล่าวจะต้องอาศัยรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ซึ่งปัจจุบันกำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่นับรวมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานีและจังหวัดยะลา โดยมีที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่อยู่ที่จังหวัดนราธิวาส มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 46 โรงเรียน ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาและข้าราชการในสังกัดได้มีการเข้ารับการพัฒนาดตนเอง ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนการอบรมและพัฒนาการส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาต่อการส่งเสริมการพัฒนาวិทยฐานะ และการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของครู เป็นต้น โดยในการพัฒนาดังกล่าวได้มุ่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ ภารกิจหนึ่งที่มีความสำคัญและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ซึ่งมีสถานที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความเสี่ยงภัยอันตรายจากการก่อการร้าย

อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น

ด้วยเหตุผล ดังที่กล่าวแล้วสภาพปัญหาและความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะครูดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยที่รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูที่สร้างขึ้นนี้ จะเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 อย่างแท้จริง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าเมื่อมีการใช้รูปแบบดังกล่าวในการพัฒนาครู ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในบริบทวัฒนธรรมของ 3 จังหวัดชายแดนใต้อย่างต่อเนื่องแล้ว จะทำให้ครูมีสมรรถนะทุกด้านในตนเอง และนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 224 คน ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำนวน 1,315 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,539 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำนวน 261 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน

306 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejci & Mogan, 1970) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการพัฒนาสมรรถนะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 15

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

ผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาสมรรถนะครูและผู้บริหารการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำนวน 15 คน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน และสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณาการร่างรูปแบบ จำนวน 10 คน โดยมีคุณสมบัติตามข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู
2. เป็นวิทยากรในการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา
3. เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี
4. เป็นผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

ขั้นที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 224 คน ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำนวน 1,315 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,539 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำนวน 261 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 306 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Mogan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Krejcie, R.V., & Morgan, D.W., 1970)

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำนวน 261 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 306 คน ได้มาโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลาย

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ยกร่างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อคำถาม และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไข ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ นำร่างแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ รวมถึงภาษาที่ใช้หาค่า IOC และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป นำร่างแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มครูและผู้บริหารโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.9 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 44.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ที่ช่วงอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 39.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุการทำงานระหว่าง 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.3

ลักษณะรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ทั้ง 4 ด้านโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$) และเมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดเรียงจากมากไปน้อย คือด้านสมรรถนะประจำสายงาน ($\bar{X}=3.18$) รองลงมาคือ ด้านสมรรถนะหลัก ($\bar{X}=3.13$) รองลงมา คือด้านสมรรถนะวิธีการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X}=2.90$) ลำดับสุดท้ายคือด้านสมรรถนะกระบวนการพัฒนาครู ($\bar{X}=2.53$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 มีประเด็นที่ค้นพบควรแก่การอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาที่พบว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.18 ถึง 2.53 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านสมรรถนะประจำสายงานด้านสมรรถนะหลัก ด้านวิธีการพัฒนาบุคลากร ลำดับสุดท้ายคือด้านกระบวนการพัฒนาครู อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนทุกคนเป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนา และผ่านการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดมาแล้ว จึงเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารมีอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ ฯลฯ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูไฮลา จิตรบรรทัด ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา และ 3) ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา ประชากรคือ บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์แนวทางเพื่อการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำในชั้นเรียน การบริหารจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ การประสานผลประโยชน์ และการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ การกำหนดเนื้อหาในการพัฒนา และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ว่ารูปแบบมีความเหมาะสมในการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจริง (ชูไฮลา จิตรบรรทัด, 2550)

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำแนกตามเพศ มีรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 แตกต่างกัน โดยเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้คือ ด้านสมรรถนะประจำสายงาน ด้านสมรรถนะหลัก ด้าน วิธีการพัฒนาบุคลากร ลำดับสุดท้ายคือด้านกระบวนการพัฒนาครู

ส่วนรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 รายด้าน 4 ด้าน เมื่อจำแนกตามอายุ การศึกษา อายุการทำงาน และประเภทการรับราชการ มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันโดย 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปน้อย ด้านสมรรถนะประจำสายงาน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านวิธีการพัฒนาบุคลากร ลำดับสุดท้ายคือด้านกระบวนการพัฒนาครูไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเดช อนันตสวัสดิ์ ได้ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาระดับ สมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนาและ ตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อทดสอบ ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างครูระดับประถมศึกษากับครูระดับมัธยมศึกษา กลุ่ม ตัวอย่างเป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 694 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย การ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS การวิเคราะห์อิทธิพล และการ วิเคราะห์กลุ่มพหุด้วยโปรแกรมลิสเรลผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ครูสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสมรรถนะอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และครูที่มี อายุแตกต่างกัน มีระดับสมรรถนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) โมเดล เชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 35.58$ df=44 p=.81 GFI=.99 AGFI=.98 RMSEA=.00) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะของครูมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านองค์กร มีขนาดอิทธิพล 0.53 และสมรรถนะของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรความสุขในการเรียน มากที่สุด มีขนาดอิทธิพล 0.33 ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปร สมรรถนะของครูได้ร้อยละ 53.3) โมเดลเชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครูระหว่างกลุ่มครู ประถมศึกษาและกลุ่มครูมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ (สุรเดช อนันตสวัสดิ์, 2555)

3. แนวทางการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ได้แก่ สมรรถนะประจำสายงาน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน โรงเรียนส่งเสริมการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโรงเรียนส่งเสริมการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคมได้เป็นอย่างดีโรงเรียนส่งเสริมการวางแผนการปฏิบัติงานของครูในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน โรงเรียนส่งเสริมด้านวิชาการ โดยเน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนโรงเรียนส่งเสริมให้ครูกระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จและมีความเชื่อมั่นในตนเอง และโรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และโรงเรียนส่งเสริมจัดกลุ่มปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนสมรรถนะหลัก ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ครูสามารถทำงานได้ผลงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ครูได้ปฏิบัติงานให้เสร็จตาม กำหนดเวลา และครูได้แสดงออกว่าต้องการทำงานให้ได้ดีขึ้น ครูได้แสดงความคิดเห็นในเชิงปรับปรุงพัฒนาเมื่อเห็น ความสูญเสียเปล่าหรือหย่อนประสิทธิภาพในงาน และครูได้กำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย และเป็นไปได้ เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีกว่าเดิมอย่างเห็นได้ชัดครูมีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ครูได้ทำงานในหน้าที่อย่างถูกต้อง วิธีการพัฒนาบุคลากร ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้โรงเรียนมีการวางแผนงานที่ครอบคลุมทั่วถึงเพื่อหาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรครู และโรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ครูได้ไปอบรมเพิ่มพูนประสบการณ์นอกสถานที่อย่างเสรี โรงเรียนมีการกำหนดหลักสูตร ขั้นตอนวิธีการ ตลอดจนแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลและครอบคลุมรายละเอียดที่จำเป็นอย่างครบถ้วน และสามารถนำไป ปฏิบัติได้จริงและลำดับโรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณให้กับครูอย่างพอเพียงในการฝึกอบรมทั้งในและนอกสถานที่ และโรงเรียนมีการเปิดกว้างสำหรับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของครู สอดคล้องกับ นันทกา วารินิน ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมระดับปานกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการพัฒนาระดับมาก รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สร้าง (นันทกา วารินิน, 2557)

สรุป

การพัฒนาสมรรถนะครูประกอบด้วย ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะประจำสายงานการทำงานในหน้าที่อย่างถูกต้องปฏิบัติงานให้เสร็จตามกำหนดเวลาความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรในการทำงานแสดงออกว่าต้องการทำงานให้ได้ดีขึ้นแสดงความคิดเห็นในเชิงปรับปรุงพัฒนาเมื่อเห็นความสูญเสียเปล่าหรือหย่อนประสิทธิภาพในงานสามารถทำงานได้ผลงานตามเป้าหมายที่วางไว้ กำหนดเป้าหมาย ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สนับสนุนครูและบุคลากรให้นำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน จัดหาสื่อเทคโนโลยีสำหรับครูผู้สอนเพื่อใช้ในการการเรียนการสอน นักเรียน นำนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่จริง จัดเวลาเรียนให้สอดคล้องและครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการ พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ในแผนกลยุทธ์ขององค์กร

1.2 ควรกำหนดแนวทางพัฒนาสมรรถนะ บุคลากรในสถานศึกษาเป็นนโยบายหลักขององค์กร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

เอกสารอ้างอิง

- ชูไฮลา จิตรบรรทัด. (2550). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นันทกา วารินิน. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(2), 1-13.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2552). *ทิศทางการศึกษาไทยในยุคการปฏิรูปรอบสอง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามธุรกิจ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับ แผนการศึกษา แห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเดช อนันต์สวัสดิ์. (2555). *ผู้นำการเปลี่ยนแปลงแบบมีอาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี จำกัด.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. In *Educational and Psychological Measurement* (p. 608). U. S. A. : Minnesota University